

PRÍPRAVA OBYVATEĽSTVA NA SEBAOCHRANU A VZÁJOMNÚ POMOC

Hlavná téma: „Ako sa zachovať v prípade ohrozenia únikom nebezpečných látok“

ČO MÁ KAŽDÝ VEDIEŤ V PRÍPADE OHROZENIA

Ľudia si uvedomujú riziká, ktoré ohrozujú ich život, zdravie alebo ich majetok až vtedy, keď sú priamymi účastníkmi havárií, živelných pohrôm alebo katastrof. Dôsledky takýchto mimoriadnych udalostí potvrdzujú, že neznalosť vhodného reagovania na vzniknutú situáciu alebo jej podceňovanie spolu s panikou znásobujú straty na životoch a zvyšujú počet zdravotných poškodení ľudí. I keď jednotlivec pri mimoriadnej udalosti nemôže zvrátiť beh udalostí, môže vhodnou voľbou správania výrazne znížiť dopad jej následkov vo svojom okolí.

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

Ak ste v ohrození života alebo zdravia, ak je ohrozený váš majetok, alebo ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok iných občanov, dožadujte sa poskytnutia pomoci na nasledujúcich telefónnych číslach tiesňového volania:

112	Jednotné číslo tiesňového volania
150	Hasičský a záchranný zbor
155	Zdravotná záchranná služba
158 (159)	Polícia (Obecná polícia)

ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTKOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku. Všeobecne pod nebezpečnými látkami rozumieme chemické, rádioaktívne alebo biologické látky.

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).

Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom.

V PRÍPADE ÚNIKU NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože, alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólov alebo plynu, prípadne môžu byť použité na zamorenie vodných zdrojov.

Keď zaznie varovný signál sirény: pri pobyte v budove

- ♦ *zostaňte vo vnútri, prípadne sa ukryte v úkryte (ak je dostupný),*
- ♦ *vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,*
- ♦ *pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,*
- ♦ *zachovávajte rozvahu a pokoj, zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,*
- ♦ *riad'te sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,*
- ♦ *pripravte si evakuačnú batožinu,*
- ♦ *telefonujte len v súrnom prípade, nezat'ážujte telefónne linky,*
- ♦ *poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarajte sa o deti bez dozoru,*
- ♦ *budovu opustíte len na pokyn pracovníkov civilnej ochrany, krízového štábu obce.*

Keď zaznie varovný signál sirény: pri pobyte mimo budovu

- ♦ *zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,*

- ◆ *vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách a postupujte ako pri pobyte v budove.*

V PRÍPADE ÚNIKU BIOLOGICKEJ NEBEZPEČNEJ LÁTKY

Bakteriologické (biologické) nebezpečné látky môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérie, vírusy) vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo prostredníctvom vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu (vši, blchy, muchy a podobne), infikovaním vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín. Postihnutý použitie biologických prostriedkov spravidla nezistí ihneď po ich použití. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Pri podozrení z úniku alebo pri úniku biologickej látky resp. pri použití biologických prostriedkov postupujte tak, ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky. **Zvlášť treba:**

- ◆ *dôsledne dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemické a protiepzootické opatrenia,*
- ◆ *sledovať informácie o situácii poskytované miestnou samosprávou,*
- ◆ *pravidelne kontrolovať telesnú teplotu,*
- ◆ *hlásiť podozrenie z ochorenia, alebo zvýšený výskyt ochorení osôb a zvierat orgánom obce alebo spádovému zdravotníckemu zariadeniu, prípadne orgánom civilnej ochrany,*
- ◆ *obmedzovať pohyb mimo budovu a budovu opúšťať iba na nevyhnutný čas (napríklad nákup základných životných potrieb),*
- ◆ *priebežne uskutočňovať v rámci svojich možností dezinfekciu vo svojich bytoch a v domoch.*

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhromažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI DOPRAVNEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVÚJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- ◆ odstavte vozidlo, podľa možností mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- ◆ ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky zastavte motor vozidla a urýchlene opustite zamorený priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- ◆ bez ohrozenia vlastného života zistite, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,
- ◆ oznámte nehodu na telefónne číslo **112 (150, 155, 158 alebo 159)**,
- ◆ nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- ◆ po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

VŽDY PLATÍ !!!

Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.

Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.

Únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.